

O. E. E.
feltejeaz.
tésa

Fizetés
rendezés
ügyében

DK

267

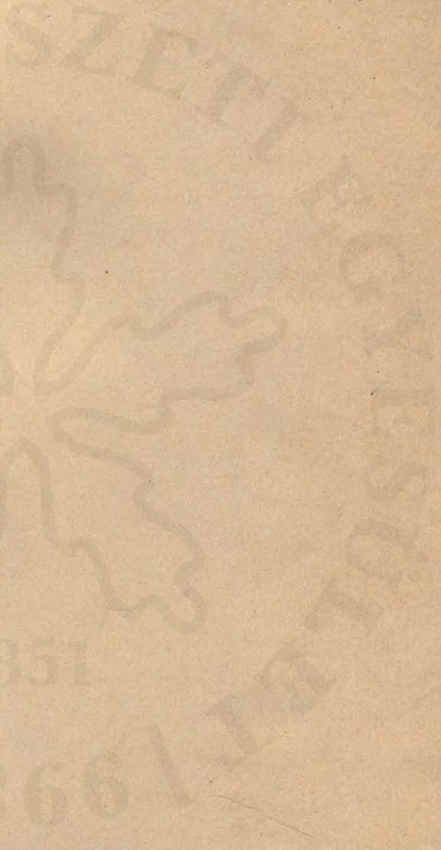

OF...tár
Áll.EII. 2018

OEE Könyvtár
Áll.EII. 2018

Az országos erdészeti egyesület felterjesztése a földmivelésügyi magyar királyi Ministeriumhoz az állami erdőtisztek fizetésének rendezése ügyében.

Nagyméltóságu Minister ur!

Az országos erdészeti egyesület mult évi deczember hó végén megtartott legutolsó közgyűlésében, egy általános helyesléssel fogadott indítvány alapján, egyhangulag elhatározta, hogy az állami tisztviselők fizetésének rendezéséről szóló törvény meghozatala alkalmából, az ezen törvény keretéből kihagyott állami erdőtisztek érdekében Nagyméltóságodhoz feliratot intéz, s az állami erdőhatóságok személyzetének fizetésük javítása iránt előterjesztett kérelmét erkölcsi támogatásában részesíti.

Engedje meg tehát Nagyméltóságod, hogy e közgyűlési határozatnak eleget téve jelen tiszteletteljes felterjesztésünkben részünkről is, általánosan ismert jóindulatába ajánlhassuk az erdőtisztek kérelmét, melyet a viszonyok ismerete alapján mi is teljes meggyőződéssel méltányosnak és igazságosnak mondhatunk.

Kétségbevonhatlan tény ugyanis, Nagyméltóságu Minister ur, hogy az erdőtiszteknek jelenlegi javadalmazása nem elégíti ki azokat az igényeket, melyeket ezen szolgálati ág alkalmazottjai képzettségük és szolgálataik alapján méltányosan támaszthatnak; sőt határozottan állíthatjuk azt is, hogy az állami erdőtisztek mostani javadalmazása, a családos tisztviselőkre nézve, még az egyszerű megélhetést is nehézzé és küzdelmessé teszi.

Mi már évekkel ezelőtt foglalkoztunk, egy hasonló indítvány alkalmából, ezzel a kérdéssel s lelkiismeretesen összegyűjtött adataink és tapasztalataink alapján már akkor arra a meggyőződésre jutottunk, hogy az erdészettel méltányosan összehasonlítható szolgálati ágak kivétel nélkül mind jobban voltak javadalmazva s kedvezőbb előmeneteli feltételekkel bírtak, mint az állami erdészet alkalmazottjai. Erre vonatkozó adatainkat feleslegesnek tartjuk most felsorolni, de hivatkozunk egyesületünk elnökének azon beszédére, melyet az állami erdészet költségvetésének részletes tárgyalása alkalmával 1886. évi február hó 3-án a képviselőházban tartott s melyben ezen állításunk pontos számadatokkal volt igazolva.

Ezen idő óta azonban az életviszonyok még kedvezőtlenebbekké váltak a tisztviselőkre nézve, úgy, hogy maga a törvényhozás is sürgős szükségét érezte annak, hogy a tisztviselők anyagi helyzetén törvény által javítson. A létrejött törvény azonban az állami erdőtisztek javadalmazását ez uttallal is érintetlenül hagyta s ennek aztán az lett a következménye, hogy az erdészeti ág ma már nemesak a vele méltányosan összehasonlítható szolgálati ágak között, de mondhatni az összes szolgálati ágak közt is a legutolsó, a legmostohább helyet foglalja el.

Világosan kitűnik ez abból a kimutatásból, melyet tizenöt szolgálati ág javadalmazásáról ide csatolni bátorodunk s melyben egyfelől az 1893. évi IV. törvényczikk alapját képező törvényjavaslathoz mellékelt táblázatok alapján s másfelől az 1893. évi állami költségvetés alapján, minden adatot összeállítottunk, melyből az egyes szolgálati ágak átlagos fizetései, különböző fizetési fokozatainak aránya és előmeneteli viszonyai megítélhetők.

Ezen kimutatás első csoportja szerint a végleges állapotnak megfelelő átlagos fizetések a következők lesznek:

I. Azon szolgálati ágaknál, melyekre az új törvény hatálya kiterjed:

1. A kincstári jogügyi igazgatóságoknál és ügyészségeknél	1.302	forint.
2. A vízépítészeti hivataloknál	1.197	»
3. Az államépítészeti hivataloknál, tengeri hajózásnál, postánál és távirdánál alkalmazott műszaki személyzetnél	1.168	»
4. A bányakapitányságoknál	1.147	»
5. A pénzügyigazgatóságoknál, földadó-nyilvántartásnál stb.	1.043	»
6. A pénzügyőrségnél	1.040	»
7. A kir. törvényszéknél, járásbiróságoknál, ügyészségeknél	971	»
8. A belügyi, pénzügyi, igazságügyi és földmívelésügyi ministeriumok alá tartozó számvevősegeknél és az állami számvevőszéknél	931	»
9. A posta és távirda kezelő-személyzeténél	892	»
10. A dohányjövedéknél, adó- és lottó-hivataloknál	837	»
11. Az állandó kataszternél	821	»

II. Azon szolgálati ágaknál, melyekre az új törvény hatálya ki nem terjed:

12. A m. kir. államvasutak gépgyárainál és a diósgyőri acélgyárnál	1.236	»
13. A m. kir. államvasutaknál	1.115	»
14. A bányászatnál és vasműveknél	987	»
15. Az állami jószágoknál..	907	»

16. Az állami erdészetnél, erdőfelügyelő-ségeknél . . . . . 801 » forint

Ezen sorozat szerint tehát való igaz, hogy az összes nagyobb szolgálati ágak között az állami erdészet van a legrosszabb helyzetben. Még megközelítőleg is csak két szolgálati ág áll közel hozzá, a többi mind jelentékenyen magasabb átlagfizetéssel bír.

Ámde a fizetések közötti arányt ezen számadatok még nem mutatják a valóságnak megfelelően, és pedig azért nem, mert az előbbi összehasonlításnál az egyes szolgálati ágak egész személyzetükkel (segédszemélyzetükkel együtt) vétettek számításba, a segédszemélyzet pedig egyes szakoknál igen jelentékeny s ennek folytán, minthogy csekélyebb kvalifikációjához mérten, szerényebben van javadalmazva, az egész szak átlagfizetését szembeszökően alászállítja.

A bíróságoknál például az 5.530 tisztviselőből álló teljes létszámból, nem kevesebb mint 1.778 egyén az irnokokra és fogházfelügyelőkre esik, kik mindössze 600 forint átlagfizetést élveznek s a kik tehát, ha szintén beszámítatnak, az egész személyzet átlagfizetését rendkívül alászállítják. És mégis a bíróságok átlagfizetése 971 frtra rug.

Az állami erdészetnél ellenben az 503 tagból álló személyzetben mindössze 15 olyan tisztviselő foglal helyet, ki nem bír magasabb kvalifikációval; a többi mind olyan szakemberekből áll, kik az érettségi vizsga letétele után három s részben négy évet a selmeczi akadémián töltöttek, ennek elvégzése után legalább két évig gyakorlatilag képezték magukat s azután, az államvizsgát letéve, oklevelet nyertek. Az államerdészetnél még csak azon kezdő szakemberek sincsenek a létszámba belefoglalva, kik az erdőakadémiát teljesen elvégezték, de az államvizsgát még nem tették le.

Ha ezek az ugynevezett műszaki díjnokok is beszámítottak volna a személyzetbe, akkor az erdészeti szak átlagos fizetése az előbb kimutatott 801 forintról épen 715 forintra szállott volna le.

Igazságosan tehát az erdőtisztek helyzetét a többi tisztviselőkével szemben, csak úgy lehet a valóságnak megfelelően feltüntetni, ha a segéd- és kezelőszemélyzet mellőzésével, a többi szakoknál is csak azon tisztviselők vétetnek számításba, a kik magasabb kvalifikációval bírnak, vagyis a kiknek valamely felsőbb tanintézetet kellett előbb végezni, hogy az általuk betöltött állásokra az 1883. évi I. törvenczikk értelmében kinevezhetők legyenek.

Ezen az alapon téve még azonban az összehasonlítást, az aránytalanság már sokkal nagyobb az erdőtisztek rovására, mint a hogy azt az előbbi sorozat mutatja.

Mert a kizárólag magasabb kvalifikációval bíró tisztviselők átlagos fizetése (a kimutatás II. táblázata szerint) a következő:

1. A kincstári jogügyi igazgatóságnál és ügyészségeknél	1.511 forint
2. A bányakapitányságoknál	1.422 »
3. A postánál és távirdánál	1.279 »
4. A m. kir. törvényszékeknél és ügyész- ségeknel	1.269 »
5. A pénzügyigazgatóságoknál stb.	1.262 »
6. A vízépítészeti hivataloknál	1.197 »
7. Az államépítészeti hivataloknál	1.168 »
8. Az állandó kataszternél	1.012 »
9. A bányászatnál és vasműveknél	1.005 »
10. Az államerdészetnél pedig	800 »

Az erdészeti tisztviselők tehát a bányászatnál és az állandó kataszternél alkalmazott szakképzett tisztviselőkhöz képest több mint 200 forinttal, a többiekhez képest pedig 300—700 forinttal vannak átlagosan rosszabbul javadalmazva.

És ez a különbség nem csak az átlagfizetéseknél áll fenn, hanem, mint a kimutatásból kivehető, az egyes fizetési fokozatokban is. A VIII. fizetési osztályba sorozott tisztviselők fizetései például — hogy csak egy-két példát említsünk — az előbb felsorolt szolgálati ágaknál, s az előbbi sorrend szerint a következők: 1.622, 1.600, 1.600, 1.700, 1.627, 1.600, 1.600, 1.612, 1.421 forint, az erdészetnél pedig 1.276 forint; a X. díjosztályba tartozóké pedig szintén az előbbi sorrend szerint: 917, 925, 900, 900, 900, 902, 900, 900, 895 forint, az erdészetnél pedig 625 forint.

Az átlagos fizetésnél mutatkozó nagy különbség tehát nem valamely véletlen okból származik, — a milyen ok lehetne például az, ha az erdészetnél bizonyos kisebb javadalmazásu segéd-tisztviselők oly nagy számban volnának alkalmazva, mint például a bíróságoknál, — hanem a különbségnek legfőbb oka az, mert az erdőtisztek minden fizetési osztályban rosszabbul vannak javadalmazva, mint a többi tisztviselők.

Másfelől azonban az is tény, hogy az erdészetnél a jobban javadalmazott magasabb állomások száma is aránylag csekélyebb, mint más szakoknál.

A IX. rangosztályon felüli állomások száma például a felsőbb kvalifikációhoz kötött összes állomások számának:

1. a kincstári jogügyeknél 48%-át,
2. a postánál és távirdánál 37%-át,
3. a bányakapitányságoknál 37%-át,
4. a bíróságoknál 41%-át,
5. a pénzügyigazgatóságoknál 37%-át,
6. a vízépitészeti hivataloknál 22%-át,

7. az államépítészeti hivataloknál . . . 17⁰/₁₀₀-át,
 8. a bányászatnál és vasműveknél . . . 27⁰/₁₀₀-át,
 9. az államerdészetenél pedig csak . . . 14⁰/₁₀₀-át teszi ki, úgy, hogy az állandó kataszter személyzetét leszámítva, ebben a tekintetben is az erdészet van a legrosszabbul szituálva.

Egyébiránt nincs is szükség ily összehasonlító adatokra, hogy az állami erdészetenél fennálló csekély fizetéseket, kedvezőtlen előmeneteli viszonyokat és az ezekből származó tarthatatlan állapotot egész világosan feltüntetni lehessen. Elégségesek ehhez maguk az erdészetre vonatkozó költségvetési adatok is, melyek az 1892. évi állapot szerint a következő képet nyújtják:

Az állami erdőknél, községi erdőknél, erdőfelügyelő-ségnél és erdőri szakiskoláknál rendszeresítve volt 1892-ben 503 tiszti állomás. Ebből be volt sorozva:

a VI. rangosztályba	2.500	frt	fizetéssel	5	=	1·0 ⁰ / ₁₀₀	} 14·3 ⁰ / ₁₀₀ .	
a VII.	»	2.000	»	»	1	=		0·2 ⁰ / ₁₀₀
a »	»	1.800	»	»	12	=		2·3 ⁰ / ₁₀₀
a »	»	1.600	»	»	4	=		0·8 ⁰ / ₁₀₀
a »	»	1.500	»	»	10	=		2·0 ⁰ / ₁₀₀
a VIII.	»	1.400	»	»	14	=		2·7 ⁰ / ₁₀₀
a »	[részb. IX. r. o. is]	1.200	»	»	27	=	5·3 ⁰ / ₁₀₀	} 22 ⁰ / ₁₀₀ .
a IX. rangosztályba	1.000	»	»	»	24	=	4·7 ⁰ / ₁₀₀	
a »	»	900	»	»	15	=	3·0 ⁰ / ₁₀₀	} 85·7 ⁰ / ₁₀₀ .
a »	»	800	»	»	102	=	20·3 ⁰ / ₁₀₀	
a X.	»	700	»	»	89	=	17·7 ⁰ / ₁₀₀	
a »	»	600	»	»	89	=	17·7 ⁰ / ₁₀₀	
a XI.	»	550	»	»	31	=	6·3 ⁰ / ₁₀₀	} 78 ⁰ / ₁₀₀ .
a »	»	500	»	»	2	=	0·4 ⁰ / ₁₀₀	
a XII.	»	480	»	»	37	=	7·4 ⁰ / ₁₀₀	
a »	»	360	»	»	41	=	8·2 ⁰ / ₁₀₀	} 100 ⁰ / ₁₀₀ .
					503	=	100 ⁰ / ₁₀₀	

Ezek a számadatok oly világos képet nyújtanak az erdőtiszték szomorú helyzetéről, hogy valóban alig szükséges még magyarázatul hozzájuk tenni valamit. Mert a hol az állomásoknak mindössze csak 14%-a van 1.000 frtnál magasabb fizetéssel javadalmazva, sőt 800 frtnál magasabb fizetést is a személyzetnek csak 22%-a élvez, ott csakugyan el lehet mondani, hogy a tisztviselőknek legalább fele nem fogja túlhaladni azt a fizetési fokozatot, melybe más szolgálati ágaknál magasabb kvalifikáció mellett, tulajdonképpen kezdő tisztviselők szoktak besoroztatni.

Az erdőtiszték zömének mindenesetre el kell készülnie, hogy megfelelő képzettség s lelkiismeretes szolgálat mellett is 800—1.000 forint fizetéssel fejezik be szolgálatukat s ha elhaláloznak, legfeljebb 340—380 forint nyugdíj hagynak hátra özvegyüknek. És, hogy ezt nem csupán következtetni lehet, de tényleg a valóságban is így van, azt a tényleges nyugdíjazási adatok igazolják.

A jelenleg erdészeti nyugdíj élvező 85 egyén közül ugyanis, — mint hiteles adatokkal igazolható, — összesen 60 egyén, tehát az összes nyugdíjasoknak 71%-a lépett 25—40 évi szolgálat után 1.000 forintnál csekélyebb fizetésből nyugalomba, sőt a 800 forintnál kisebb fizetés után nyugalmazottak száma is 49-re, vagyis az összes nyugdíjasoknak 58%-ára rug, bizonyítékául annak, hogy az állami erdészethnél a hosszabb ideig szolgáló tisztviselőknek is csak mintegy négytizedrésze képes a mostani fizetési rendszer mellett 800 forintnál magasabb fizetéshez jutni, mire kiszolgál.

Pedig az előmenetel feltételei a mostani nyugdíjasokra nézve valamivel még kedvezőbbek voltak, mint lesznek jövőre, mert a kisebb javadalmazású állomások aránya a

közszégi erdők állami kezelésbe vétele után, még tulnyomóbbá vált, mint előbb volt.

És mindezekhez hozzájárul még az is, hogy az állami erdészetnél még a 800 forintos fizetést sem egészen könnyű elérni. Következtetni lehet ezt már abból is, hogy azoknak, a kik jelenleg ezen fizetési fokozatban vannak, 11⁰/₀-a már 35 éven felüli, 21⁰/₀ a 30—35 évi, 27⁰/₀-a 25—30 évi, 11⁰/₀-a 20—25 évi, 23⁰/₀-a 15—20 évi szolgálattal bír s csupán 7⁰/₀-a szolgál 15 évnél rövidebb idő óta.

De még jobban és világosabban feltüntetik az előmenetel nehézségeit, még az alsóbb fizetési fokozatokban is a következő számadatok, melyekben a jelenleg szolgálatban álló erdészeti tisztviselők átlagos életkora és átlagos szolgálati ideje van kimutatva a különböző fizetési fokozatokban.

Az 1892. évi állapot szerint ugyanis, mely időpontra nézve adatainkat összegyűjtöttük :

a	360	frtos	gyakornokok	átlag 26	életévvel és	átlag	1
a	480	»	»	28	»	»	3
az	550	»	erdészjelöltek	29	»	»	4
a	600	»	erdészek	32	»	»	8
a	700	»	»	39	»	»	15
a	800	»	főerdészek (alerdőfelügyelők)	47	»	»	23
a	900	»	»	47	»	»	23
az	1.000	»	»	54	»	»	32
az	1.200	»	erdőmesterek	47	»	»	23
az	1.400	»	»	41	»	»	18
az	1.500	»	főerdőmesterek (erdőfelügyelők)	45	»	»	20
az	1.600	»	»	53	»	»	32
az	1.800	»	erdőtanácsosok (erdőfelügyelők)	49	»	»	24
a	2.000	»	»	54	»	»	30
a	2.500	»	erdőigazgatók	50	»	»	24

évi szolgálati idővel bírnak.

Mint ezekből az adatokból látható, az erdészetnél már ahhoz is hosszú idő szükséges, hogy a kezdő tisztviselők a 600 frtos fizetéshez eljussanak, a 700, 800 frtos fizetéseknel pedig oly stagnáció áll be, melynek a végét a legtöbben

nem is érik el, a mi természetes is, mert, mint fentebb kimutattuk, a 800 frtnál magasabb fizetéssel javadalmazott állomások száma a teljes létszámnak csak 22⁰/₀-át teszi ki.

Pedig azok a tisztviselők, a kik 600—700 és 800 frttal vannak javadalmazva, nem alárendelt teendőket végeznek, hanem ellenkezőleg olyan állomásokat látnak el, melyekre az állami erdőgazdaság súlypontja esik. Ezek vezetik ugyanis egyéni felelősséggel az ugynevezett erdőgondnokságokat, melyek a tulajdonképeni gazdasági és kezelési teendőket ellátják, úgy, hogy azt lehet mondani az állami erdők gazdasági eredménye is első sorban ezen 600—800 frtos tisztviselők munkásságától van feltételezve.

Németország különböző államaiban az »Oberförsterek«, kik ezen hatáskört betöltik, tulajdonképen könnyebb, kevésbé fáradságos teendőket végeznek, mert a kerületeik kisebbek, a gazdaság vitele, minthogy majdnem minden termék tövön az erdőben adatik el, egyszerűbb, az anyagkezeléssel nem vesződnek s így felelősségük is hasonlíthatatlanul kisebb. És mégis mennyivel jobban vannak ezek javadalmazva a mi erdészeinknél és főerdészeinknél.

A főerdészek fizetése a mi pénzünk szerint:

Poroszországban . . .	1.440	frttól	2.700	frtig,	emelkedik	átlag	tehát	2.070	frtra.
Szászországban . . .	2.160	»	2.700	»	»	»	»	2.430	»
Württembergben . . .	1.512	»	2.394	»	»	»	»	1.953	»
Badenben	1.200	»	3.000	»	»	»	»	2.100	»
Hessenben	1.500	»	2.700	»	»	»	»	2.100	»
Elsass-Lothringenben	1.560	»	2.640	»	»	»	»	2.100	»
Braunschweigban . .	1.620	»	2.700	»	»	»	»	2.160	»
Bajorországban . . .	2.016	»	2.880	»	»	»	»	2.448	»

Mint ezekből látható, Németországban a kezeléssel megbízott főerdészek évi fizetése csekély különbséggel éppen a háromszorosát teszi ki a mi, hasonló működési körrel bíró kezelő erdészeink és főerdészeink 600—700 és 800 frtos fizetésének.

Igaz ugyan, hogy magasabb állásokba a német főerdészek közül is kevés juthat el, mert mint nálunk, Németországban is tulsulyban vannak a kezelő erdőtisztai állomások; de ezért a németországi főerdészeknek nincs okuk panaszra, mert ha állomásaikon végig megmaradnak is, idővel magasabb fizetést érhetnek el, mint nálunk a legmagasabb állásban lévő erdőigazgatók.

Németországban ugyan az erdők többet jövedelmeznek mint nálunk, de ha ez a körülmény nem is hagyható egészen figyelmen kívül, az erdőtisztek fizetésének megszabásánál irányadó nem lehet egyedül, s legalább a fizetések minimumának megállapításánál mindenesetre más körülményeknek: a tisztviselők szakképzettségének, általános műveltségének, társadalmi állásának és ezekhez mérten a tisztességes megélhetési feltételeknek kell első sorban elhatározónak lenni; mindezek tekintetében pedig a mi erdőtisztjeink és a németországiak között jogosan nem lehet megkülönböztetést tenni, mert kvalifikációjuk s társadalmi állásuk egyenlő; s a megélhetési viszonyok sem terhesebbek ott, mint nálunk.

Egyébiránt tisztelettel meg kell jegyeznünk, hogy részünkről a magyar állami erdőtisztek javadalmazását még akkor is aránytalanul csekélynek találjuk, ha első sorban a gazdasági eredményt vesszük figyelembe. Mert például Ausztriában az állami erdők — mint tudva van — jóval kevesebbet jövedelmeznek, mint Magyarországon s mégis az erdőtisztek ott sokkal jobban vannak fizetve, mint nálunk.

Ott az ugynevezett »Forst- und Domänen-Verwalter«-ek, kik a mi kezelő erdészeink és főerdészeink hatáskörét töltik be, s a személyzetnek szintén zömét képviselik, egy negyedrészen 900—950 frttal, felerészen 1100—1200 frttal és egy negyedrészen 1.400—1.500 frttal vannak javadalmazva, holott nálunk az erdészek és főerdészek — miként

már többször említettük — körülbelül egyenlő arányban 600, 700 és 800 frtot, vagyis átlag 325, 450 és 650 frttal kisebb fizetést élveznek.

De ha nem is fordulunk külföldi példákhoz, majdnem ugyanezt a különbséget találjuk itthon is, például a magyar bányászati és kohászati tisztviselőkkel szemben, kik a mellett, hogy az erdészekénél jóval magasabb fizetést élveznek, még igen jelentékeny összeget képviselő tantiemben és sokan közülök fa- és földjárandóságban is részesülnek; pedig a bányák jövedelmezőség tekintetében messze hátra állanak az erdészethez képest.

Ezen tényekkel szemben valóban megfoghatatlannak kellene tartanunk az okot, melyért nálunk az állami erdőtisztek ily mostoha elbánásban részesítettek, ha nem fogna fenn egy körülmény, mely legalább első tekintetre magyarázataul szolgálhat a megkülönböztetésnek, az a körülmény tudniillik, hogy az állami erdőtisztek, — mint sok oldalról felemlíteni szokták — a fizetésen kívül némely mellékkilletményekben is részesülnek; oly mellékkilletményekben, melyek közfelfogás szerint busásan pótolhatják a csekély fizetéseket.

A mi meggyőződésünk szerint azonban, Nagyméltóságú Minister ur, ez a feltevés határozottan téves, annyira téves, hogy az állami erdtiszteknek, ha másként czélt nem érhetnének, okvetetlenül ezen mellékkilletmények teljes megszüntetését és a rangjuknak megfelelő általános tisztviselői fizetéseknak utalványozását kellene kérniök.

Még abban az esetben is feltétlenül ezt kellene kérniök, ha mellékkilletményeik valóban pótolnák a fizetésbeli különbözeteket, mert akkor is azt a nem jelentéktelen előnyt biztosítanák maguknak és családjuknak, hogy annak idején jóval nagyobb nyugdíjban részesülnének, mint most, midőn nyugdíjuk csupán a csekély fizetés után szabatik ki.

Tényleg azonban e mellékilletmények távolról sem birnak akkora értékkel, hogy az állami erdőtiszteket, habár csak tényleges szolgálati idejük alatt is, kárpótolhatná csekély fizetésükért. Sőt határozottan lehet állítani, hogy e mellékilletmények egy része a valóságban nem is személyi járandóság, hanem olyan illetmény, mely tulajdonképen kész kiadások fedezésére használtatik fel.

Az első ezen mellékilletmények között a természetbeni lakás, melylyel azonban az erdészeti személyzetnek nem minden tagja bir. Azokra nézve, kik e kedvezményben részesülnek, mindenesetre jótétemény a természetbeni lakás s az ahhoz tartozó kisebb-nagyobb kert, ámde fizetést pótló illetménynek még sem tekinthető, mert azok, a kik természetbeni lakással vannak ellátva, viszont lakpénzben nem részesülnek.

Ellenben azok, kik természetbeni lakással nem birnak, — s ezeknek száma is jelentékeny — még a lakáskérdés tekintetében is kedvezőtlenebb helyzetben vannak, mint más tisztviselők, mert lakpénzük rendszerint a fizetés 15%-ában lévén megszabva, csekély fizetésük után aránylag csekélyebb lakpénzt is élveznek. A községi erdők kezelésénél alkalmazott erdészek és főerdészek például, kik egy-kettő kivételével nem birnak természetbeni lakással, mindössze 90, 105 és 120 forint lakpénzt kapnak, s ennek folytán alig van közöttük olyan, ki lakásának bérét ne volna kénytelen, amugy is csekély fizetéséből, pótolni.

A természetbeni lakás tehát egészben véve nem javítja a személyzet helyzetét, s e miatt a mostani fizetéseket továbbra is meghagyni már csak azért sem volna méltányos, mert tudvalevőleg más szolgálati ágaknál, például a bányászatnál is a tisztviselők legnagyobb része részesül e jótéteményben a nélkül, hogy ennek értéke a fizetésbe annak idején betudatott volna.

A másik illetmény a tűzifa-járandóság, mely a 600—800 frtos tisztviselőknél 42—48 ürméter, a magasabb ranguaknál pedig 54—72 ürméter fából áll. Piaczi árak szerint számítva ez a járandóság helyenkint kétségekivül jelentékeny összeget képvisel, de magukra a tisztviselőkre nézve valami nagy értékkel még sem bír; mert ha a tüzelőanyagról maguk gondoskodnának, szükségleteiket a kevés kelendősséggel bíró választékokból, az idegenekre nézve fennálló taxák szerint is, a legtöbb állomáson aránylag igen csekély összegért fedezhetnék.

Az pedig, hogy a tisztviselők az illetmény fejében kapott első minőségű hasábfát eladják s helyette kevesebb költséggel olcsóbb tüzelő anyagot szerezzenek be, avagy habár csak a megtakarított felesleget értékesítsék, mostanáig szigoruan tiltva volt s a szolgálat érdekében a sokféle gyanúsítás kikerülése céljából, úgy hisszük, ezentul sem lesz megengedhető.

Ily körülmények között tehát a failletmény, bármily drága anyagból is szolgáltatassék ki, nagyobb értékkel még sem bír a tisztviselőkre nézve, mint a mennyibe a legolcsóbb tüzelőanyag beszerzése kerül; ez pedig nálunk, hol az erdő termésének egy része vagy egyáltalában nem, vagy csak alacsony árakon értékesíthető, a legtöbb helyen valóban csekély összeget tesz ki.

Végül a harmadik mellékilletménye az erdészeti tisztviselőknak az ugynevezett földjárandóság, mely a 600—800 frtos tisztviselőknél az alsóbb kerületekben 5, a felvidéken 10 hold, s a magasabb rangu tisztviselőknél pedig amott 8—15, itt pedig 12—15 katasztrális holdnyi kincstári földnek díjtalan használatából áll s csak az 5 erdőigazgatónál emelkedik 20 holdra.

Miután azonban nem mindenütt áll kincstári föld ren-

delkezésre, a személyzet egy jelentékeny része természetbeni járandóság helyett 5, s illetve az alsó kerületekben 10 forint váltságdíjat kap holdankint. Ezen utóbbiaknál tehát ezen illetmény értéke 50 forint, s illetve magasabb rangu tisztviselőknél 80—150 frtot képvisel. És ennél legalább a felvidéken, hol többnyire csak széna termelhető, a természetben kiszolgáltatott járandóságok sem bírnak nagyobb értékkel s így csak egyes állomásokon jutnak ezen a czimen az illető tisztviselők jelentékenyebb bevételhez.

Egészben véve tehát a mi adataink szerint, tekintve azt, hogy az alsóbb rangu tisztviselők száma a tulnyomó, ebből az illetményből nem esik több átlag egy tisztviselőre 70 frtnál; lényegesen tehát ez sem változtathat az erdőtiszték helyzetén, annál kevésbé, mert a földilletmény a tisztviselők nagy részére nézve, mint már említettük, nem képez tulajdonképeni személyes javadalmazást.

A kezelésnél alkalmazott tisztviselők ugyanis, kevés kivétellel, lótartásra vannak kötelezve; a ló, kocsi és szerszám beszerzéssel s továbbá a ló- és kocsistartással járó kiadások fedezésére azonban a gondnokságokban alkalmazott erdőtiszték mindössze 350 frtot, sőt az alsó vidéken, hol a földilletmény értékesebb, csak 250 frtot, az igazgatósági tisztviselők pedig 500—600 frtot kapnak átalányképen, úgy, hogy e nemű összes készkiadásait legfeljebb csak úgy fedezhetik, ha illetményföldjüket takarmánytermelésre használják fel, vagy a termés árával takarmányt szereznek be, sőt a legtöbb helyen még fizetésükből is pótolni kénytelenek a tisztviselők átalányukat, mert ez alig elég a kocsis tartásra.

Igazságosan tehát a földilletmény inkább teherrel járó illetmények közé számítandó, s ép ezért nem is képezhet fizetésbeli kárpótlást a tisztviselőkre nézve.

De ha személyes járandóságnak volna is a földilletmény tekinthető, ez és a failletmény együtt véve sem tesz ki a mi részletes számításaink szerint átlagosan többet, azon 351 tisztviselőnél, a kik élvezetükben részesülnek, 150 frtnál, az egész személyzetre számítva pedig, ezen mellékilletmények az idecsatolt kimutatás IV. táblázata szerint mindössze 101 frt 50 krt képviselnek. Ha tehát ez az összeg a fizetéshez hozzá is számíttatik, az erdőtisztek átlag javadalmazása ekkor sem emelkedik magasabbra 901 forintnál, tehát még így is jóval csekélyebb marad, mint a többi szolgálati ágaké.

Azt az ellenvetést is gyakran hallani lehet, hogy az erdőtisztek nagy része exponált helyeken: falvakban, kis városokban lakik, hol olcsó az élet s könnyebben kielégíthetők az igények.

Ámde ez az első tekintetre nagy előnynek látszó körülmény is kétséges értékű, s ha az exponált helyen való lakás tényleg előnyös is a megélhetés szempontjából a fiatal tisztviselőkre nézve, azonnal súlyos teherré változik át, mi-helyt a gyermekek iskoláztatásának ideje bekövetkezik; mert ha egy 600—800 frtos tisztviselőnek csak egyetlen gyermeket is házon kívül kell neveltetni, oly súlyos terheket kell magára vállalnia, melyekért az olcsóbb falusi élet nem nyújthat kárpótlást. És hogy ez a helyzet az állami erdőtiszteknél gyakran bekövetkezik, következtetni lehet már abból is, hogy azon 193 város és község közül, hol az állami erdőtisztek elhelyezve vannak, mindössze csak 31 helyen van elemi iskola mellett egyszersmind középiskola is, 90 állomáson legfeljebb csak a polgári és elemi iskolákat végezhetik otthon a tisztviselők gyermekei, 72 állomásról pedig már az elemi iskoláktól kezdve házon kívül kell neveltetni őket.

Ily körülmények között tehát a félreeső vidékeken való lakás nemcsak nem mehet előny számba, hanem ellenkezőleg, inkább bajnak tekintendő, mely inkább a javadalmazás emelését, mintsem annak alábbszállítását teszi indokolttá.

Ausztriában tényleg tekintettel is vannak erre, s az exponált helyeken alkalmazott tisztviselőket egyebek mellett abban a kedvezményben is részesítik, hogy természetbeni lakásuk mellett működési pótlékukat is meghagyják, daczára annak, hogy az általános szabályok szerint a természetbeni lakással ellátott tisztviselők működési pótlékot nem élvezhetnek.

Meggyőződésünk szerint tehát egyetlen egy elfogadható ok sincs, mely miatt az állam szolgálatában álló erdőtiszteteket javadalmazás tekintetében más tisztviselők mögé kellene helyezni, s ép ezért bizton reméljük is, hogy Nagyméltóságod, ki az általunk eddig elmondottak felől teljesen tájékozva van, az esetleg felmerülő pénzügyi és más nehézségek daczára is módot és eszközt fog találni arra, hogy most, midőn a törvényhozás bölcs gondoskodása folytán a többi állami tisztviselők helyzete lényeges javuláson ment keresztül, az állami erdőtiszték eddigi javadalmazási rendszere is alapos revízió alá vétessék, s legalább a jövő évtől kezdve az erdőtiszték is olyan elbánásban részesíttessenek, a milyenre kvalifikációjuknál, társadalmi állásuknál és elvitázhatatlanul nehéz és terhes szolgálatuknál fogva más hasonló állásu tisztviselőkhöz képest méltányosan igényt tarthatnak.

Annyival is inkább remélni merjük ezt, mert az erdőtiszték eddigi tarthatatlan helyzetének javítását, az érdekeltek méltánylást érdemlő személyi érdekein kívül, meggyőződésünk szerint maga a kincstár érdeke, sőt az ország

általános erdőgazdasági érdekei is megkívánják. Mert kétségtelen, hogy a kincstári erdőtisztek működése a gazdasági eredmények tekintetében is sokkal sikeresebb lesz, ha a tisztviselők az életfentartás nehéz gondjaitól menekülve, odaadással és lelkesedéssel végezhetik teendőiket, s nem lesznek kitéve annak a veszedelemnek, hogy az anyagi gondok által elkedvetlenítve közönyössé váljanak hivatásuk és feladatuk iránt, s esetleg lazán fogják fel még azokat a kötelességeket is, melyeket nem annyira a szabályok irnak elő, mint inkább a lelkiismeret, s melyeket ép azért nem is a felebbvalók szigora és ellenőrzése, hanem egyedül a lelkiismeret tarthat ébren.

Az országos érdekek szempontjából pedig még inkább szükséges és kívánatos, hogy az állami erdészeti személyzete helyzetével megelégedett legyen, hivatását nagyra becsülje és feladatait lelkesülten töltse be; mert a társadalom nálunk, hol az erdészeti terén minden tekintetben az állam viszi a vezérszerepet, az itt tapasztaltak után itéli meg az egész erdészeti pályát, s ennél fogva a művelt középosztály is csak akkor lesz hajlandó törekvő, tehetséges fiait e pályára küldeni, ha a tényleges állapotok arról győzik meg, hogy tehetséggel és szorgalommal ezen a téren is ép oly tisztességes állást és biztos jövőt lehet elérni, mint hasonló szellemi tőkével bármely más pályán.

Már pedig megbizható, művelt és képzett elemekre az erdészetenél nem csak közgazdasági érdekeink szempontjából, a fejlődésben levő erdőgazdaság teljes felvirágoztatása céljából van nagy szükség, hanem a magasabb állami szempontok is azt kívánják; mert az erdészeti szak szolgáltatásban állók szakszerű hivatásuk betöltése mellett a magyar állami érdekeknek és a magyar állameszmének is a legmegbízhatóbb szolgálói az ország ama félreeső vidékein, hol nagyobb-

részt elhelyezve vannak, s a hol, ha hivatásuk magaslatán állanak, valóságos előőrsi szolgálatot teljesíthetnek e tekintetben.

Ha azonban az állami erdészet jelenlegi alkalmazottai körében az elégedetlenség lassankint általánossá válnék, méltán lehet attól tartani, hogy a hivatottabb elemek teljesen elriasztatnak e pályától, s az erdészet lassankint azok azilumává válik, kik más téren nem remélhetnek boldogulást; sőt bekövetkezhetik idővel az az állapot is, hogy az ország egyáltalában nem fog elég magyar szakemberrel rendelkezni.

Sőt nézetünk szerint az a körülmény, hogy a selmeczi erdőakadémia hallgatóinak létszáma, mely az erdőtörvény életbelépése után az akkor gyorsan fellendült erdészeti tevékenység kecsegtető hatása alatt addig soha el nem ért magasságra emelkedett, az utóbbi években megint majdnem a felére leszállt, már most is arra mutat, hogy a magyar társadalom nem tekinti többé olyan pályának az erdészetet melyre fiait megnyugvással küldhetné.

A mi ezek után magát a kérdés érdemét, t. i. az erdészetről fennálló javadalmazások javításának módját és mértékét illeti, e tekintetben — nem tartván magunkat illetékeseknek arra, hogy Nagyméltóságodnak részletes javaslatot tegyünk, csupán annyit vagyunk bátrak tiszteletteljesen megjegyezni, hogy részünkről távolról sem azért hivatkoztunk fennebb a külföldre, mintha a mi erdőtiszteink részére is oly javadalmazást kérnénk, mint a milyenben az összehasonlításként felhozott németországi tisztviselők részesülnek, mert jól tudjuk, hogy a mi pénzügyi viszonyaink ezt nem engedik meg. De úgy véljük, hogy legalább olyan javadalmazásra, mint az osztrák állami erdőtisztek, vagy a magyar bányászati és mérnöki szak alkalmazottai, a mi erdőtiszteink is méltányosan igényt tarthatnak, s ezzel mindenesetre meg is fognak elégedni.

Hogy azonban ez elérhető legyen, szerény véleményünk szerint nem lesz elégséges a javítást csupán arra terjeszteni ki, hogy a jelenlegi szervezet szerinti különböző rangosztályokra nézve megállapított csekély fizetések az 1893. évi IV. törvénycikkben megszabott általános tisztviselői fizetésekig emeltessenek, hanem okvetetlenül szükséges lesz az is, hogy az az aránytalanság, mely a felsőbb és alsóbb fizetési osztályokba sorozott állomások száma között fentebbi adataink szerint más szolgálati ágakhoz viszonyítva fennáll, lehetőleg megszüntetessék.

E két irányban hajtva végre a reformot, nem lesz nehéz megtalálni az igazságos mértéket, s részünkről azt hisszük, hogy a méltányos igények kielégítése pénzügyi szempontokból nem fog nehézségekbe ütközni, mert számításunk szerint a fizetések felemelése abban az esetben sem fogja az államerdészet költségvetését évi 150—160,000 forintnál nagyobb összeggel emelni, ha egyidejűleg a fizetési fokozatokban mutatkozó aránytalanság is megszüntetetik, sőt ez a többlet is csak akkor fog egész összegében szükségeltetni, ha az új szervezet szerinti keretek teljesen be lesznek töltve, a mi pedig 5 évnél előbb valószínűleg nem történik meg.

Részünkről ennyi áldozatot azon fontos érdekek kielégítésére, melyeket ezen tiszteletteljes felterjesztésünkben egész részletesen felsoroltunk, indokoltnak és lehetségesnek találván, ismételten is azon biztos reményünknek bátorkodunk kifejezést adni, hogy Nagyméltóságod az erdőtiszték erre vonatkozó kérelmét kegyes jóindulatába fogadni s a jövő évi költségvetés összeállítása alkalmáva teljesíteni is kegyeskedik.

Az országos erdészeti egyesület nevében:

Budapest, 1893. április hóban.

Gróf Tisza Lajos s. k.
elnök.

I. T á b l á z a t.

Az összes tisztviselők létszámáról, átlag-fizetéséről és a különböző fizetési osztályokba besorozott állomások százalék-arányáról.

Folyó szám	rangosztályba sorozott tisztviselők															Rangosztály nélküli gyakornokok			Az összes tisztviselők száma	Esk egy t szt- viselőre átlag fizetés																												
	Az V-ik			A VI-ik			A VII-ik			A VIII-ik			A IX-ik			A X-ik					A XI-ik																											
	száma	átlag fizetése	%	száma	átlag. fizetése	%	száma	átlag fizetése	%	száma	átlag fizetése	%	száma	átlag fizetése	%	száma	átlag fizetése	%			száma	átlag fizetés	%																									
1	A) Azon szolgálati ágaknál, melyekre az 1893. évi IV. t.-cz. hatálya kiterjed. (Az idézett törvényekre vonatkozó törvényjavaslat-hoz mellékelt táblázatok szerint.)																																															
1	5000	1.2	4	2750	4.9	6	2200	7.3	18	1622	22.0	22	1205	26.8	10	920	12.2	16	606	19.5	5	500	6.1	82	1302																							
2	Vízépítészeti hivataloknál alkalmazott műszaki személyzet (főmérnök, segédmérnök).																					6	2200	4.88	21	1600	17.07	46	1158	37.40	50	902	40.65											123	1197			
3	Az állam-építészeti hivataloknál, a tengeri hajózásnál, a postánál és táviránál alkalmazott főmérnökök, segédmérnökök, felügyelők.																																															
4	A bányakapitányságoknál alkalmazott tisztviselők																					7	2228	16.28																								
5	A pénzügyigazgatóságoknál, a fővárosi adófelügyelőségénél, a központi földadó-nyilvántartási és helyszinelési felügyelőségénél és a segédhivataloknál alkalmazott tisztviselők.																					1	4000	0.07	16	2750	1.12	70	2203	4.92	241	1627	19.46	206	1200	14.50	404	899	28.44	395	600	27.80	80	448	6.19	1421	1043	
6	Pénzügyőrség.																																															
7	Kir. törvényszékeknél, járási bíróságoknál és kir. ügyészségeknél alkalmazott tisztviselők.																					64	2760		77	2203		1075	1700		819	1200		640	900		2530	583		325	500		5530	971				
8	A belügyi, pénzügyi, kereskedelemügyi, földmivelésügyi és igazságügyi ministeriumok alá tartozó számvevőségekénél és az állami számvevőszékénél alkalm. tisztv.																					3	4667	0.3	4	2875	0.3	17	2235	1.4	98	1610	7.7	268	1201	21.1	402	900	31.7	397	613	31.3	79	400	6.2	1268	931	
9	A postánál és táviránál alkalmazott személyzet.																					11	2773	0.44	12	2200	0.48	98	1602	3.94	584	1200	23.52	850	900	34.22	802	600	32.29	127	424	5.11	2484	892				
10	A dohányjövédéki központi igazgatóságnál, az adó és fogyasztási adóhivataloknál, a dohányjövédéknél, a vám-, lottó- és sóhivataloknál, a központi bélyegraktáraknál és az állami hidaknál alkalmazott tisztviselők.																					1	5000		6	2750	0.3	22	2218	1.0	71	1608	3.1	453	1197	20.1	511	901	22.6	1122	604	49.7	72	376	3.20	2	58	837
11	Az állandó kataszternél alkalmazott tisztviselők.																					1			1	2200	0.29	17	1612	4.99	64	1201	18.77	122	901	35.77	92	601	26.98	45	400	13.20	341	821				
12	B) Azon szolgálati ágaknál, melyekre az 1893. évi IV. t.-cz. hatálya ki nem terjed. (Az 1892 évi államköltségvetés alapján összeállítva.)																																															
12	a) A m. k. államvasutak gépgyáránál alkalm. tisztv.																					4	3050	7.1	3	2130	5.3	3	1800	5.4	12	1317	21.4	19	968	34.0	15	740	26.8				56	1236				
13	b) A diós-győri vas- és acélgyárnál alkalmazott tisztv.																					2	2500	5.7	4	2200	11.4	3	1667	8.6	7	1343	20.0	8	1025	22.9	11	659	31.4				35	1236				
13	A kir. államvasutaknál alkalmazott tisztviselők.																					30	4300	0.7	110	2855	2.7	150	2062	3.7	247	1692	6.1	791	1292	19.4	1482	982	36.2	1267	710	31.1			4077	1115		
14	A bányászatnál és vasműveknél alkalmazott tisztviselők.																					2	4500	0.6	1	3100	0.3	14	1928	4.8	52	1421	17.8	44	1084	15.1	52	903	17.8	67	707	23	60	535	20	292	987	
15	Az állami jóságoknál alkalmazott tisztviselők.																					3	2000	7.5	1	1500	2.5	5	1220	12.5	8	1082	20.0	13	723	32.5	4	500	10.0	6	440	15.0	40	907				
16	Az államerdészetnél alkalmazott tisztviselők.																					5	2500	0.99	27	1667	5.36	37	1276	7.35	145	854	28.83	180	648	35.79	31	550	6.17	78	417	15.51	503	801				

I. Megjegyzés. Ezen, valamint a következő II. és III. táblázat összeállításánál a ministeriumok létszámába besorozott központi tisztviselők közül csak a számvevőségek személyzete vétetett számításba. A többiek minden szolgálati ágnál figyelmen kívül hagyattak.

II. Megjegyzés. A 12. és 13. alatti szolgálati ágak személyzete a rangosztályokba a fizetések szerint soroztatott be. — Az államvasutaknál ugyanis az osztályozás nem olyan, mint a többi szolgálati ágaknál.

II. T á b l á z a t.

A magasabb kvalifikációval bíró tisztviselők létszámáról, átlag fizetéséről és a különböző fizetési osztályokba besorozott állomások százalék-arányáról.

Folyó szám	rangosztályba sorozott tisztviselők																		Rangosztály nélküli gyakornokok			Az összes tisztviselők száma	Esik egy tisztviselőre átlag fizetés																									
	Az V-ik			A VI-ik			A VII-ik			A VIII-ik			A IX-ik			A X-ik			A XI-ik					száma	átlag fizetése	%																						
	száma	átlag fizetése	%	száma	átlag fizetése	%	száma	átlag fizetése	%	száma	átlag fizetése	%	száma	átlag fizetése	%	száma	átlag fizetése	%	száma	átlag fizetése	%																											
1	A jogügyi igazgatóságnál és a kincstári ügyészségeknél alkalmazott tisztviselők																		1	5000	1.7	4	2750	6.6	6	2200	9.8	18	1622	29.5	21	1205	34.4	6	917	9.8	.	.	.	5	500	8.2	61	1511				
2	A bányakapitányságoknál alkalmazott tisztviselők																		.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	2	500	7.4	27	1422
3	A póstánál és távirvánál alkalmazott tisztviselők																		.	.	.	11	2773	7.7	12	2200	8.4	30	1600	21.0	30	1200	21.0	30	900	20.9	.	.	.	30	500	21.0	143	2279				
4	Kir. törvényszékeknél, járásbiróságoknál és kir. ügyészségeknél alkalmazott tisztviselők																		.	.	.	64	2750	2.20	77	2206	2.60	1075	1700	36.50	796	1200	27.0	186	900	6.30	425	645	14.40	325	500	11.0	2948	1269				
5	A pénzügyi igazgatóságoknál, a fővárosi adófelügyelőségénél, a központi földadó nyilvántartási és helyszínelési felügyelőségeknél alkalmazott tisztviselők																		1	4000	.	16	2750	1.7	70	2203	7.7	240	1627	26.2	200	1200	21.8	325	900	35.5	.	.	.	65	500	7.1	917	1262				
6	Vízépítészeti hivataloknál alkalm. műszaki személyzet																		.	.	.	.	.	.	6	2200	4.88	21	1600	17.07	46	1158	37.40	50	902	40.65	.	.	.	.	.	.	.	.	123	1197		
7	Az államépítészeti hivataloknál, a tengeri hajózásnál, a póstánál és távirvánál alkalmazott felügyelők, főmérnökök és segédmérnökök																		.	.	.	.	.	.	.	.	57	1600	17.00	165	1200	49.0	113	900	34.0	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	335	1168	
8	Állandó kataszternél alkalmazott tisztviselők																		.	.	.	.	.	1	2200	0.5	17	1612	8.3	64	1201	31.4	122	900	59.8	.	.	.	.	.	.	.	.	.	204	1912		
9	A bányászatonál és a vasműveknél alkalmazott tisztviselők																		2	4500	0.8	1	3100	0.4	14	1928	5.4	52	1421	20.2	39	1079	12.2	43	895	16.7	50	684	34.2	56	526	21.8	257	1005				
10	Az államerdészetnél alkalm. tisztv.																		.	.	.	5	2500	1.2	27	1667	5.5	37	1276	7.6	145	854	29.7	165	682	33.8	31	550	6.3	78	417	15.9	488	800				

Megjegyzés. Ezen táblázatba az I. táblázat 6., 9., 12., 13. és 15. tételei alatt felsorolt szolgálati ágak azért nem vettek fel, mert a 6. és 11.-nél: magasabb kvalifikációhoz kötött állomások nincsenek; a 9.-nél csak 14 ily állomás van; a 12., 13. és 15.-nél pedig arról, hogy hány állomáson követeltetik magasabb kvalifikáció, nem állottak adatok rendelkezésre.

I Táblázat

1. Kérdés: Melyek azok a tényezők, amelyek befolyásolják a termés mennyiségét?

№	Értékek
1.	1000
2.	1000
3.	1000
4.	1000
5.	1000
6.	1000
7.	1000
8.	1000
9.	1000
10.	1000
11.	1000
12.	1000
13.	1000
14.	1000
15.	1000
16.	1000
17.	1000
18.	1000
19.	1000
20.	1000
21.	1000
22.	1000
23.	1000
24.	1000
25.	1000
26.	1000
27.	1000
28.	1000
29.	1000
30.	1000
31.	1000
32.	1000
33.	1000
34.	1000
35.	1000
36.	1000
37.	1000
38.	1000
39.	1000
40.	1000
41.	1000
42.	1000
43.	1000
44.	1000
45.	1000
46.	1000
47.	1000
48.	1000
49.	1000
50.	1000
51.	1000
52.	1000
53.	1000
54.	1000
55.	1000
56.	1000
57.	1000
58.	1000
59.	1000
60.	1000
61.	1000
62.	1000
63.	1000
64.	1000
65.	1000
66.	1000
67.	1000
68.	1000
69.	1000
70.	1000
71.	1000
72.	1000
73.	1000
74.	1000
75.	1000
76.	1000
77.	1000
78.	1000
79.	1000
80.	1000
81.	1000
82.	1000
83.	1000
84.	1000
85.	1000
86.	1000
87.	1000
88.	1000
89.	1000
90.	1000
91.	1000
92.	1000
93.	1000
94.	1000
95.	1000
96.	1000
97.	1000
98.	1000
99.	1000
100.	1000

1851
1866

III. T á b l á z a t.

A kincstárnál, az állami kezelésbe vett községi erdőknél, az erdőfelügyelőségeknél és az erdőőri szakiskoláknál alkalmazott erdészeti tisztviselők mellékkilteményeiről.

Kezelési ág	Az V-ik		A VI-ik		A VII-ik		A VIII-ik		A IX-ik		A X-ik		A XI-ik		Rangosztály nélküli gyakornokok													
	rangosztályba sorozott tisztviselők																											
	száma	összes mellék- illetmények értéke	esik átlag egy tisztv. mellék- illetményére	száma	összes mellék- illetmények értéke	esik átlag egy tisztv. mellék- illetményére	száma	összes mellék- illetmények értéke	esik átlag egy tisztv. mellék- illetményére	száma	összes mellék- illetmények értéke	esik átlag egy tisztv. mellék- illetményére	száma	összes mellék- illetmények értéke	esik átlag egy tisztv. mellék- illetményére	száma	összes mellék- illetmények értéke	esik átlag egy tisztv. mellék- illetményére	száma	összes mellék- illetmények értéke	esik átlag egy tisztv. mellék- illetményére	Az összes tisztviselők mellékkiltemények értéke	Esik egy tisztviselőre átlag mellékkiltemény fejében	A mellékkilteményekkel bíró tisztviselők száma	Esik a mellékkiltemé- nyekkel bíró tisztviselők közül egy tisztv. átlag			
frt	kr.	frt	frt	frt	frt	frt	frt	frt	frt	frt	frt	frt	frt	frt	frt	frt	frt	frt	frt	frt	frt	frt	frt	frt				
Erdészet	—	—	—	5	1674	335	27	1414	52	37	7497	203	145	19477	134	180	23020	128	31	—	—	78	—	—	53082	105.50	351	151.20

II. TÁBLAZAT.

Magyarország földrajzi nevelésének története.

Év	Magyarország	Magyarországon kívül	Magyarországon kívül
1848	Magyarországon kívül	Magyarországon kívül	Magyarországon kívül
1849	Magyarországon kívül	Magyarországon kívül	Magyarországon kívül
1850	Magyarországon kívül	Magyarországon kívül	Magyarországon kívül
1851	Magyarországon kívül	Magyarországon kívül	Magyarországon kívül
1852	Magyarországon kívül	Magyarországon kívül	Magyarországon kívül
1853	Magyarországon kívül	Magyarországon kívül	Magyarországon kívül
1854	Magyarországon kívül	Magyarországon kívül	Magyarországon kívül
1855	Magyarországon kívül	Magyarországon kívül	Magyarországon kívül
1856	Magyarországon kívül	Magyarországon kívül	Magyarországon kívül
1857	Magyarországon kívül	Magyarországon kívül	Magyarországon kívül
1858	Magyarországon kívül	Magyarországon kívül	Magyarországon kívül
1859	Magyarországon kívül	Magyarországon kívül	Magyarországon kívül
1860	Magyarországon kívül	Magyarországon kívül	Magyarországon kívül

Magyarország földrajzi nevelésének története.

